

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
“ 20 16 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Наркологія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.030102 «Психологія»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення ІНСТИТУТ ЛЮДИНИ

(назва інституту, факультету, відділення)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 3261

(підпис) (прізвище, ім'я)
« 20 16 р.

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма Наркологія для студентів за напрямом підготовки «Психологія».

Розробники: Музиченько І.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри практичної психології

Протокол від “30” серпня 2016 року №1

Завідувач кафедри практичної психології
(О.М. Лозова)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини Н.А. Клішевич

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Наркологія», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Наркологія» є складовою частиною дисциплін психологічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає підвищення професійної компетентності психологів та сприяє ефективній самореалізації їх, як фахівців.

Мета курсу – розкрити сутність наркотичної залежності, її симптоматику, стадії, механізми та наслідки; ознайомити та навчити диференціювати психічні, поведінкові та соматоневрологічні розлади при вживанні різних психотропних речовин; формувати у майбутніх психологів навичок діагностичної, профілактичної та реабілітаційно-корекційної роботи з залежними.

Завдання курсу:

- розкрити змісту базових теоретичних засад наркології;
- ознайомити студентів з видами, особливостями та механізмами формування хімічних залежностей людини;
- ознайомити з психологічними методами діагностики, профілактики та корекції залежної поведінки;
- сприяти формуванню професійних навичок роботи з наркозалежними.

Вивчення лекційного курсу та індивідуальної навчально-дослідницької роботи студентів спрямовано на **засвоєнні таких знань:**

- основні поняття наркології;
- механізми формування хімічних залежностей;
- види та стадії залежної поведінки;
- фактори залежної поведінки;
- особливості адиктивної поведінки в залежності від віку та статі;
- основи діагностики, профілактики, корекції та реабілітації залежних.

Опанування курсу під час семінарських занять та самостійної роботи студенти повинні сприяти формуванню низки **практичних навичок:**

- здатність до виявлення наркотичної залежності;
- здатність до диференціації видів наркозалежності;
- здатність до прогнозування залежної поведінки;
- здатність адекватно застосовувати методи психологічної діагностики, профілактики та корекції залежної поведінки.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 год., із них 14 год. – лекції, 14 год. – практичні заняття, 4 год. – індивідуальна робота, 40 год. – самостійна робота, 4 год. – модульний контроль.

Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни «Наркологія» завершується заліком.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: 0301 „Соціально-політичні науки”	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність: психологія	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		4-й
		Семестр
Загальна кількість годин – 72		7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-професійний рівень: Перший (бакалаврський)	Лекції
		14 год.
		Практичні, семінарські
		14 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		40 год.
		Вид контролю:
		залік

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторні	Лекції	Практичні	Індивідуальна	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I.								
Характеристика хімічних залежностей								
Л1. П1	Зміст та поняття наркології	8	4	2	2		4	
Л2. П2	Фактори та умови вживання психоактивних речовин	8	4	2	2		4	
Л3. П3	Психологічні особливості наркозалежності	8	4	2	2		4	
Л4. П4	Психологічні особливості алкоголізму	10	4	2	2		6	
Л5. П5	Тютюнопаління і шляхи його профілактики	12	4	2	2		6	2
Разом:		46	20	10	10		24	2
Змістовий модуль II								
Психологічні засади профілактики наркозалежності								
Л6. П6	Методи психологічної корекції та профілактичної роботи	12	4	2	2		8	
Л7. П7	Досвід профілактики наркозалежності за кордоном	14	4	2	2		8	2
Разом		26	8	4	4		16	2
Усього за навчальним планом		72	28	14	14		40	4

III. ПРОГРАМА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ХРАКТЕРИСТИКА ХІМІЧНИХ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ

Лекція 1. Зміст та поняття наркології (2 години)

Виникнення та сутність наркології. Базові поняття наркології.

Загальна характеристика видів адитивної поведінки.

Історико-культурні аспекти адитивної поведінки. Традиції використання психотропних речовин у Стародавньому світі та на території України. Винахід спирту, відкриття «наркотиків». Поняття психічної та фізичної залежності. Синдром залежності. Критерії визначення залежності

Психологічний зміст стану ейфорії. Наркотична ейфорія. Алкогольна ейфорія, їх характеристика.

Психологічний зміст вживання психотропних речовин. Характеристика стану зміни свідомості. Класифікація наркотичних речовин.

Основні поняття теми: наркологія, адиктивна поведінка, психічна залежність, фізична залежність, ейфорія.

Практичне заняття 1. Зміст та поняття наркології (2 години)

Лекція 2. Фактори та умови вживання психоактивних речовин (2 години).

Поняття фактор. Класифікація факторів. Соціальні фактори адитивної поведінки (рівень напруженості в суспільстві, питні традиції у суспільстві, неможливість задоволення потреби персоналізації, подвійна мораль у суспільстві тощо). Біологічні фактори адиктивної поведінки (вплив екології та харчування, критичних стан здоров'я дітей та молоді тощо). Психологічні фактори адитивної поведінки (специфіка вікової психології, стрес та інформаційні перевантаження, вихід із буденності тощо).

Умови адиктивної поведінки (соціальні, біологічні, індивідуально-психологічні), їх характеристика.

Основні поняття теми: фактори адитивної поведінки, умови адитивної поведінки, акцентуації характеру.

Практичне заняття 2. Фактори та умови вживання психоактивних речовин (2 години).

Лекція 3. Психологічні особливості наркоманії (2 години).

Поняття наркотик, наркоманія, таксикомнія, наркотична речовина, наркотичні засоби. Групи наркотичних і токсичних речовин. Морфін, опій та їх напівсинтетичні і синтетичні аналоги. Кокаїн та препарати з нього. Речовини, що видобуваються з індійської коноплі. Галюциногени. Снодійні, Стимулятори. Транквілізатори. Органічні розчинники та засоби побутової хімії.

Симптоми та перебіг наркоманії. Стадії формування наркотичної залежності, їх характеристика.

Природа виникнення наркоманії. Синдром дефіциту уваги і гіперактивності.

Основні поняття теми: наркотик, наркоманія, таксикомнія, наркотична речовина, наркотичні засоби.

Практичне заняття 3. Психологічні особливості наркозалежності (2 години).

Лекція 4. Психологічні особливості алкоголізму (2 години).

Поняття алкоголізм. Вплив алкоголю на організм людини. Співвідношення між алкогольною культурою мікросоціального середовища та установками індивіда стосовно алкоголізації. Абстинентна культура. Амбівалентна культура. Ліберальна культура. Патологічна культура. Продром алкоголізму.

Ранній, базовий, хронічний алкоголізм. Вплив алкоголізму на організм людини.

Ступені гострого алкогольного сп'яніння. Розвиток алкоголізму. Продром, перша, друга, третя стадії алкоголізму.

Особливості жіночого алкоголізму. Вплив алкоголю на організм жінки.

Основні поняття теми: алкоголізм, абстинентна культура, амбівалентна культура, ліберальна культура, патологічна культура, продром.

Практичне заняття 4. Психологічні особливості алкоголізму (2 години).

Лекція 5. Тютюнопаління і шляхи його профілактики (2 год).

Поняття тютюнопаління. Історія розвитку куріння. Причини тютюнопаління. Сутність та зміст тютюнопаління. Підліткове тютюнопаління.

Психологічна та фізіологічна залежність. Вплив тютюну на внутрішньоутробний розвиток дитини. Вплив тютюну на розвиток дитини. Механізми психологічного захисту.

Проблема пасивного тютюнопаління. Вплив тютюнового диму на людей, які не курять. Тютюновий дим як канцероген. Пасивне куріння. Пасивне куріння вагітних жінок.

Особливості токсикоманії. Підліткова токсикоманія. Взаємозв'язок тютюнопаління, алкоголізму та наркоманії.

Основні поняття теми: тютюнопаління, токсикоманія, психологічна та фізіологічна залежність, пасивне куріння.

Практичне заняття 5. Тютюнопаління і шляхи його профілактики (2 год).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ

Лекція 6. Методи психологічної корекції та профілактичної роботи (2 години)

Специфіка профілактики наркоманії. Консультування. Втручання. Первинна (радикальна та рання) профілактика. Методи первинної профілактики. Система заборон і покарань. Санітарне просвітництво. Виявлення контингентів високого ризику розвитку адитивної поведінки.

Вторинна профілактика. Третинна профілактика. Класифікація профілактики наркотизму.

Методи усунення шкідливих звичок. Фармакологічна детоксикація. Озонотерапія. Антидепресанти. Кодування. Методи маніпулятивного характеру. Методи розвивального характеру. Програма «12 кроків».

Класифікація тілесно орієнтованих методів. Техніки тілесної психотерапії. Когнітивно-аналітичні техніки. Дихальні техніки. Техніки релаксації. Театральні техніки. Експресивні техніки. Танцювально-рухові техніки. Рухові техніки. Альтернативні техніки.

Основні поняття теми: первинна, вторинна, третинна профілактики; класифікація тілесно орієнтованих методів, техніки тілесної психотерапії.

Практичне заняття 6. Методи психологічної корекції та профілактичної роботи (2 години).

Лекція 7. Досвід профілактики наркозалежності за кордоном (2 години).

Моделі загальнодержавної політики профілактики наркоманії. Соціокультурна модель Р.Вілкінсона. Особливості споживчої моделі. Забороняюча модель. Політика «нульової толерантності». Моделі правоохоронної політики щодо наркотиків. Легалізація наркотиків. Модель підтримки та рецептурна модель. Модель зниження шкоди.

Основні завдання, суб'єкти та методи профілактики наркозалежності. Альтернативна поведінка і формування здатності чинити опір.

Основні поняття теми: моделі профілактики наркозалежності, поняття нульової толерантності, завдання профілактики наркозалежності, суб'єкти та методи профілактики наркозалежності.

Практичне заняття 7. Досвід профілактики наркозалежності за кордоном (2 години)

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Наркологія»

Разом 72 год., лекції – 14 год., практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 40 год., модульний контроль – 4 год.

Модулі	Модуль I					Модуль II	
Назва модуля	Характеристика хімічних залежностей					Психологічні засади профілактики наркозалежності	
Кількість балів за модуль	110 балів					59 балів	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій	Зміст та поняття наркології	Фактори та умови вживання психоактивних речовин	Психологічні особливості наркозалежності	Психологічні особливості алкоголізму	Тьюноопаління і шляхи його профілактики	Методи психологічної корекції та профілактичної роботи	Досвід профілактики наркозалежності за кордоном
Теми практичних занять	Зміст та поняття наркології	Фактори та умови вживання психоактивних речовин	Психологічні особливості наркозалежності	Психологічні особливості алкоголізму	Тьюноопаління і шляхи його профілактики	Методи психологічної корекції та профілактичної роботи	Досвід профілактики наркозалежності за кордоном
Бали	10	10	10	10	10	10	10
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25 (балів)					Модульна контрольна робота 2 25 (балів)	

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I ХРАКТЕРИСТИКА ХІМІЧНИХ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ

Практичне заняття 1.

Тема: Зміст та поняття наркології (2 години)

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Що таке «адиктивна поведінка»?
2. З якою метою людство починає вживати психоактивні речовини за даними історико-культурних досліджень?
3. Порівняйте, скільки століть прожили наші пращури, не випробовуючи на собі дію міцних алкогольних напоїв, і скільки пройшло з моменту початку вживання алкоголю з психоактивною метою?
4. Як формувалося уявлення про наркотичні речовини у представників слов'янської цивілізації?
5. Психічна і фізична залежність.
6. У чому полягає стан ейфорії?
7. Назвіть відмінності ейфорії після вживання алкоголю від ейфорії після вживання наркотиків.
8. Наведіть приклади відомих творчих особистостей (музикантів, поетів, художників тощо), життя яких було обірване внаслідок вживання психоактивними речовинами?

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована основна література

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми , таблиці, коментарі: навч. Посіб. [для студ. вищ. навч. заклад.] / О.В.Безпалько. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 208с.
2. Золотова Г.Д. Соціально-педагогічна профілактика адиктивної поведінки неповнолітніх: навч. посібник/ Г.Д.Золотова; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганск:Вид-во «ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 231 с.
3. Ліщинська О.А. Культова психічна залежність особистості: передумови, чинники, механізми / О.А.Ліщинська. – Друк ТОВ «Легко інк», 2008. – 266с.
4. МКБ-10. Классификация психических и поведенческих расстройств [Електронний ресурс] - <http://mkb-10.com/>- Назва з титул. екрану.
5. Скрипніков А. М. Наркологія: навчальний посібник / А.М.Скрипніков, О.К.Напреєнко, Г.Т.Сонник. – Тернопіль : ТДМУ, 2008. – 360 с.

Практичне заняття 2.

Тема.: Фактори та умови вживання психоактивних речовин (2 години).

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Охарактеризуйте фактори та умови вживання психоактивних речовин.
2. Якщо у людини наявні такі біологічні умови, як біологічна чи спадкова схильність, чи означає це, що вона приречена до адиктивної поведінки?
3. У чому полягає психологічна готовність та особистісна схильність до вживання психоактивних речовин.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована основна література

1. Золотова Г.Д. Соціально-педагогічна профілактика адиктивної поведінки неповнолітніх: навч. посібник/ Г.Д.Золотова; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганск: Вид-во «ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 231 с.
2. Ліщинська О.А. Культурна психічна залежність особистості: передумови, чинники, механізми / О.А.Ліщинська. – Друк ТОВ «Легко інк», 2008. – 266с.
3. Максимова Н.Ю. Психологія адиктивної поведінки: [навчальний посібник] / Н.Ю.Максимова – К.: ВПЦ «Київський університет», 2002. – 308с.

Практичне заняття 3.

Тема : Психологічні особливості наркозалежності (2 години)

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття про наркоманію, види наркотичних речовин.
2. Симптоми та перебіг наркоманії.
3. Стадії формування наркотичної залежності
4. Природа виникнення наркоманії.
5. Проблема зловживання ліками.

Повідомлення: «Наркозалежність в Україні», Вікові особливості вживання наркотиків

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована основна література

1. Гузиков Б. М., Зобнев В. М., Ревзин В. Л. Терапевтическое сообщество в системе реабилитации наркологических больных: Пособие для врачей. - СПб., 2000. - 27 с.
2. Дереча В. А., Дереча Г. И., Карпец В. В. Системный подход к организации реабилитации наркологических больных: Пособие для врачей. — Оренбург, 2001. — 24 с.
3. Дудко Т. Н., Валентик Ю. Н., Вострокнутов Н. В. и др. Концептуальные основы реабилитации несовершеннолетних, злоупотребляющих психоактивными веществами. — М., 2013. — 68 с.
4. Рохлина М. Л., Козлов А. А. Наркомании. Медицинские и социальные последствия. Лечение. — М.: Анахарсис, 2001. — 208 с.

Практичне заняття 4.

Тема: . Психологічні особливості алкоголізму (2 години).

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Чим зумовлена заборона вживання алкоголю до 21-22 років?
2. Чим обумовлене визначення дози вживання алкоголю?

3. Дайте характеристику поняття «зловживання алкоголем?»
4. У чому полягає суть синдрому алкоголізму?
5. Що таке абстинентний синдром?
6. Охарактеризуйте стадії алкогольного сп'яніння.
7. За якими ознаками визначається перехід від зловживання алкоголем до першої стадії алкоголізму?
8. За якими критеріями визначається перехід від зловживання алкоголем від першої стадії алкоголізму до другої?
9. Охарактеризуйте третю стадію алкоголізму?
10. За стандартами ВООЗ визначте власний рівень вживання алкоголю.
11. Які ви знаєте форми алкогольних психозів?
12. Опишіть клініку delirium tremens (білої горячки).
13. Опишіть клініку алкогольного галюцинозу.
14. Що таке симптом Ліпмана, симптом Ашафенбурга, симптом Райхардта?
15. Що таке Корсаковський синдром?

Повідомлення: «Алкоголізм як соціальна проблема в Україні». «Особливості жіночого алкоголізму», «Проблеми дитячого та юнацького алкоголізму»

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована основна література

1. Алкогольная и наркотическая зависимость у подростков: Руководство для медицинских и социальных работников / Бабюк И. А., Сосин И. К., Калиниченко О. Б., Селезнева Г. А., Воробьев А. Н. / И.К. Сосин (ред.), И.А. Бабюк (ред.). — Донецк; Х.: Донеччина, 2004. — 192 с.
2. Максимова Н.Ю., Толстухова С.В. Соціально-психологічний аспект профілактики адитивної поведінки підлітків та молоді.—К., 2000.— 200 с.
3. Руководство по аддиктологии /Под.ред. проф. В.Д. Менделевича. — СПб.: Речь, 2007. — 768 с. (Глава 25. С. 637-646)
4. Семенов С. П. Табакокурение. Алкоголизм. Наркомания. — СПб.: ООО Медицинский Центр С.П. Семенова «ВИТА», 2003. — 127 с.
5. Скрипніков А. М. Наркологія: навчальний посібник / А.М.Скрипніков, О.К.Напреенко, Г.Т.Сонник. — Тернопіль : ТДМУ, 2008. — 360 с. (Розділ 5. С.36-44)

Практичне заняття 5.

Тема : Тютюнопаління і шляхи його профілактики (2 години).

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Дайте змістовну характеристику причин тютюнопаління
2. Розкрийте яке значення має реклама тютюнових виробів для розповсюдження тютюнопаління неповнолітніх.
3. На яку цільову аудиторію, на ваш погляд, спрямована реклама тютюнових виробів? Чим ви це можете пояснити.
4. У чому полягає специфіка наслідків тютюнопаління?

5. Які найбільш важливі проблеми пасивного тютюнопаління?
6. У чому небезпека таксикоманії? Особливості підліткової таксикоманії.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована основна література

1. Андреева Т. Курс выживания для некурящих / Т.Андреева, К.Красовский – К.: Напечатано при содействии Детского фонда Объединенных наций – ЮНИСЕФ в Украине, 2000. – 48с.
2. Ліщинська О.А. Культурна психічна залежність особистості: передумови, чинники, механізми / О.А.Ліщинська. – Друк ТОВ «Легко інк», 2008. – 266с.
3. Максимова Н.Ю. Психологія адиктивної поведінки: [навчальний посібник] / Н.Ю.Максимова – К.: ВПЦ «Київський університет», 2002. – 308с.
4. Углов Ф. Письмо курящей девушке/ Ф.Углов // Воспитание школьников. – 1999. – №1. – С.32-34.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ

Практичне заняття 6

Тема: Методи психологічної корекції та профілактичної роботи (2 години)

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Охарактеризуйте види профілактики.
2. Розкрийте зміст таких напрямів профілактичної роботи як консультування та втручання?
3. Порівняйте радикальну та ранню профілактику наркоманії, які їх сильні та слабкі сторони?
4. Доведіть, що наркоманію можна розглядати як шлях до смерті особистості.
5. Методи усунення шкідливих звичок.
6. Характеристика програми Дванадцять Кроків.
7. Характеристика профілактичних програм.

Повідомлення: «Використання арт –терапії у лікуванні наркозалежних». «Межі компетенції психолога».

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована основна література

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми , таблиці, коментарі: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. заклад.] / О.В.Безпалько. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 208с.
2. Золотова Г.Д. Соціально-педагогічна профілактика адиктивної поведінки неповнолітніх: навч. посібник/ Г.Д.Золотова; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганск: Вид-во «ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 231 с.
3. Максименко С.Д. Актуальні питання профілактики наркоманії/ С.Д.Максименко // Практична психологія і соціальна робота. – 2004. – №10. – С.1-4.

4. .Удалова Е.А. Профилактика алкоголизма и наркомании среди учащихся профтехучилищ: [методическое пособие] / Е.А.Удалова. – К.: ИЗМН, 1997, – 100с.

Практичне заняття 7.

Тема: Досвід профілактики наркозалежних за кордоном

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Моделі профілактики наркоманії у різних країнах світу.

2. Основні завдання, суб'єкти та методи профілактики наркоманії

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована основна література

1. Бухановский А. О. Зависимое поведение: клиника, динамика, систематика, лечение, профилактика. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – 35 с.

2. Гоголева А. В. Аддиктивное поведение и его профилактика. – М. : изд-во Моск. псих-соц. ин-та, 2002. – 240 с.

3. Данилин А., Данилина И. Как спасти детей от наркотиков. – М.: Центрполиграф, 2013. – 348 с.

4. Захаров Н.П. Психотерапия пограничных расстройств и состояний зависимости. – М.: ДеЛи принт, 2004. – 288 с.

5. Стратегія державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року, схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 р. № 735-р.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ НАРКОЛОГІЇ

Тема 1. Вступ до наркології (4 години)

1. Розробити схему міждисциплінарних зв'язків наркології з іншими науками.
2. Визначте види адиктивної поведінки у вигляді схеми.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 2. Фактори та умови вживання психоактивних речовин (4 години)

1. Визначити позитивні та негативні аспекти внаході спирту та відкриття «наркотиків».
3. Створити та обґрунтувати схему факторів, що можуть зумовити залежну поведінку людини.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 3. Психологічні особливості наркозалежності (4 години)

1. Проаналізувати фізіологічний механізм впливу наркотиків на психіку та зобразити це схематично.
2. Створити два соціально-психологічні портрети людей залежних від різних наркотичних речовин.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 4. Психологічні особливості алкоголізму (6 години).

1. Визначити характеристики особистості при алкоголізмі відповідно до стадій формування алкогольної залежності.
2. Виділити основні особливості підліткового та жіночого алкоголізму.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 5.: Тютюнопаління і шляхи його профілактики (6 год).

1. Чи призводить до психологічних змін в особистості тютюнопаління? Якщо так, то до яких?
2. Охарактеризуйте проблему пасивного куріння.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Змістовий модуль II. ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОЗАЛЕЖНОСТІ

Тема 6. Методи психологічної корекції та профілактичної роботи (8 годин)

1. Підберіть діагностичний інструментарій та визначить критерії якими ви будете керуватися при виявленні в групі підлітків «групу ризику», підлітків схильних до алкоголізму та наркоманії.
2. Проаналізувати напрямки профілактичної роботи та визначити основні методи роботи відповідно до кожного напрямку.
3. Підготувати вправу (завдання) для роботи з підлітками щодо підтримки здорового способу життя та профілактику згубних звичок.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 7. Досвід профілактики наркозаленості за кордоном (8 годин).

1. Запропонуйте власний підхід до вирішення проблеми наркоманії серед підлітків та молоді.
2. Створіть авторську модель профілактики наркоманії в Україні.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО

КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Наркологія та залежні стани» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	7
2.	Відвідування практичних занять	7

3.	Робота на практичному занятті	70
4.	Модульні контрольні роботи (1, 2)	50
5.	Самостійна робота	35
	Коефіцієнт = 1,69	169= 100
Підсумковий рейтинговий бал		100

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів застосовуються такі методи

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування.

- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; конспект.

- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

**Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS
з національною системою оцінювання в Україні**

Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	За національною системою	Оцінка за шкалою університету
A	ВІДМІННО – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок		82-89
C	ДОБРЕ – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок		75-81
D	ЗАДОВІЛЬНО -посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності		69-74
E	ДОСТАТНЬО - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)		60-68
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни		1-34

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом під час виконання самостійної від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- друковані тестові і контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

ХІІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Алкогольная и наркотическая зависимость у подростков: Руководство для медицинских и социальных работников / Бабюк И. А., Сосин И. К., Калиниченко О. Б., Селезнева Г. А., Воробьев А. Н. / И.К. Сосин (ред.), И.А. Бабюк (ред.). — Донецк; Х.: Донеччина, 2004. — 192 с.
2. Бабаян С.А., Гонопольский М.Х. Учебное пособие по наркологии. — Москва: Медицина, 1982. — 304 с.
3. Ващенко Ю. Б., Осолкова С. Н. Любовь от великой до безумной: Записки судебного психиатра о любви. — М.: Армада-пресс, 2001. — 253 с.
4. Личко А. Е., Битенский В. С. Подростковая наркология: Руководство для врачей. — Л.: Медицина, 1991. — 301 с.
5. Москаленко В.Д. Зависимость: семейная болезнь. — М.: ПЕР СЭ, 2008. — 352 с.
6. Руководство по аддиктологии /Под ред. проф. В.Д. Менделевича. — СПб.: Речь, 2007. — 768 с.
7. Семенов С. П. Табакокурение. Алкоголизм. Наркомания. — СПб.: ООО Медицинский Центр С.П. Семенова «ВИТА», 2003. — 127 с.
8. Скрипніков А. М. Наркологія: навчальний посібник / А.М.Скрипніков, О.К.Напреєнко, Г.Т.Сонник. — Тернопіль : ТДМУ, 2008. — 360 с.
9. Еникиева Д.Д. Популярные основы психиатрии. — Д.: Сталкер, 1997. — 432 с.
10. Ліщинська О. Культурна психічна залежність особистості: Практичне керівництво. — К.:Шк.. світ, 2007.- 112 с.
11. Щеглов Л.М. Сексология и сексопатология: Врачу и пациенту. — СПб.: Культ-информ-пресс, 1998. — 413 с.
12. Кочарян Г.С. Психоанализ и сексуальные расстройства: Учеб.- метод. пособие / Харьковский гос. ун-т; Харьковский ин-т усовершенствования врачей. — Х., 1994. — 40 с.
13. Юрьева Л. Н., Большот Т. Ю. Компьютерная зависимость: формирование, диагностика, коррекция и профилактика. — Д.: Пороги, 2006. — 196 с.

Додаткова:

1. Войтыла К. Любовь и ответственность. — М.: Кругъ, 1993. — 349 с.
2. Иванец Н. Н., Винникова М. А. Героиновая зависимость. — М.: Медпрактика-М, 2001.— 128 с.
3. Иванова И. Интернет: любовь, эротика и секс. — СПб.: Питер, 1998. — 224с.
4. Круглянский В. Ф. Наркомании и токсикомании у подростков / В. Ф. Круглянский. — Минск : Вышэйш. шк., 1989. — 95 с.
5. Максимова Н.Ю. Психологічні аспекти профілактики алкоголізму і наркоманії підлітків: Методичний посібник. — К.: ІСДО, 1995. — 144 с.
6. Максимова Н.Ю., Толстухова С.В. Соціально-психологічний аспект профілактики адитивної поведінки підлітків та молоді.—К., 2000.— 200 с.
7. Мэй Ролло. Любовь и воля. — К. : Ваклер, 1997. — 376с.
8. Наркомании у подростков / В. С. Битенский, Б. Г. Херсонский, С. В. Дворяк, В. А. Глушков. — К.: Здоровья, 1989. — 215 с.
9. Пятницкая И. Н. Наркомании: (Руководство для врачей) — М.: Медицина, 1994. — 540 с.Сосин И. К., Чуев Ю. Ф. Табачная зависимость. — Х.: Торнадо, 2003. — 129 с.Шабаліна В.В. Зависимое поведение школьников. — СПб.: Медицинская пресса, 2001. 176 с.